

Людмила Иванова

**ПРАКТИЧЕСКА
НЕМСКА
ГРАМАТИКА
С ТЕСТОВЕ И УПРАЖНЕНИЯ**

„Практическа немска граматика с тестове и упражнения“ е ново, преработено и допълнено издание на книгата от същия автор, издадена през 2004 година. В процеса на редактиране са положени сериозни усилия за осъвременяване и прецизиране на формулировките, примерите и упражненията.

Публикацията е адресирана към всички, които изучават немски език, в курс или самостоятелно, и си поставят за цел сериозни резултати в овладяването му.

Практическа немска граматика с тестове и упражнения

Първо издание

Автор: проф. д-р Людмила Иванова

Коректор: Диана Петрова

Предпечат: Илиана Цировска

Оформление на корицата: Красимир Коцев и Prima Design

Формат: 70/100/16

Печатни коли: 30

Печат: АБАГАР АД – В. Търново

ISBN 978-954-2943-10-5 – мека подвързия

ISBN 978-954-2943-11-2 – твърда подвързия

© издателство „ГРАММА“ - 2019

www.grammar-bg.com

СЪДЪРЖАНИЕ

ПРЕДГОВОР	5
-----------------	---

I. СЪЩЕСТВИТЕЛНО ИМЕ

1. Групи съществителни имена. Род	7
2. Число на съществителните имена	29
3. Падеж на съществителните имена	45
4. Членуване на съществителните имена	62

II. ПРИЛАГАТЕЛНО ИМЕ

1. Образуване на прилагателните имена	76
2. Склонение на прилагателните имена	82
3. Степенуване на прилагателните имена	95
4. Рекция на прилагателните имена	104

III. МЕСТОИМЕННИЯ	109
-------------------------	-----

IV. ВИДОВЕ ГЛАГОЛИ

1. Глаголи с делими и неделими представки	135
2. Преходни и непреходни глаголи. Рекция	146
3. Възвратни глаголи	163
4. Модални глаголи	170
5. Безлични глаголи	184
6. Функционални глаголи	191

V. ГРАМАТИЧЕСКИ КАТЕГОРИИ НА ГЛАГОЛА

1. Сегашно време	200
2. Минало време претеритум	208
3. Минало време перфект	218
4. Минало време плусквамперфект	231
5. Първо бъдеще време	235
6. Второ бъдеще време	239
7. Залог на глагола	246
7.1. Процесуален страдателен залог	246
7.2. Страдателен залог на състоянието	249
7.3. Конкурентни форми на страдателния залог	250
8. Наклонения на глагола	264
8.1. Повелително наклонение	264
8.2. Подчинително наклонение	273

VI. НЕИЗМЕНЯЕМИ ЧАСТИ НА РЕЧТА

1. Наречие	297
2. Модални думи	309
3. Частици	315
4. Предлози	324
5. Съюзи	348

VII. ИЗРЕЧЕНИЯ И КОНСТРУКЦИИ

1. Просто изречение	367
1.1. Видове прости изречения	367
1.2. Особени случаи на съгласуване в простото изречение	373
1.3. Словоред в простото изречение	378
2. Сложни съчинителни изречения	383
3. Сложни съставни изречения	388
3.1. Видове синтактични свързвания на подчиненото с главното изречение	388
3.2. Видове подчинени изречения в зависимост от ролята им в главното изречение	393
4. Инфинитивни и причастни конструкции	410

VIII. ГРАМАТИКО-СЕМАНТИЧНИ ПОЛЕТА

1. Изразяване на количествени отношения	417
2. Отрицание	427
3. Подкана	441
4. Предаване на чужда реч	449
5. Думи-изречения	456

IX. ГРАМАТИЧЕН КАЛЕЙДОСКОП. ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ ЗАДАЧИ И ТЕСТОВЕ

XI. ИЗПОЛЗВАНА ЛИТЕРАТУРА

ПРЕДГОВОР

Всеки, който започва да изучава немски език, се сблъсква с трудности при овладяване на системата му. Неслучайно крилатата фраза „Deutsche Sprache – schwere Sprache“ (немският език – труден език) се радва на огромна популярност, а писателят Марк Твен упражнява сатиричното си перо върху „страхотиите на немския език“. Но усилията, които човек ще вложи за усвояване на тънкостите на този език, си заслужават. Защото и най-ценната мисъл губи от въздействието и внушението си, когато е облечена в несъвършен изказ. С амбицията да се помогне на всеки, който иска да научи коректен немски език, като средство за общуване в ежедневни и официални ситуации, бе създадена тази практическа граматика преди петнадесет години. Сега тя излиза в своето ново, допълнено и коригирано издание, вече в каталога на издателство „ГРАММА“.

Книгата е практическо помагало за всички, които искат да разширят, затвърдят или проверят знанията си в областта на немския език. Тя е ориентирана към различни потребности:

- ✓ В нея при необходимост може да се направи справка за правила, парадигми (формообразуване), значения и употреба на различните езикови явления, тъй като всяка глава има обяснителна част към съответния проблем. Изложението е на български език, за да улесни ползването от по-широк кръг читатели. Затова и представените езикови явления са илюстрирани с примери и превод на български език.

- ✓ Представянето на езиковата система следва традиционния модел за разглеждане на различните части на речта с техните особености, както и на синтактичните структури на немски език. Освен това в граматиката са включени граматико-семантични полета, в които се обобщават изразни средства от различни нива на езика за осъществяване на дадено комуникативно намерение.

- ✓ Чрез тренировъчните упражнения с нарастваща трудност може да се развият и усъвършенстват както системното владение на езика, така и комуникативните умения (за което допринася включването на част от упражненията в комплексни ситуации).

- ✓ Модулният характер на граматиката позволява изборност от страна на читателя според установения от него дефицит на знания. Структурата на граматиката не задължава към следване на изложението от „а до я“, а предполага ползване според конкретните потребности.

- ✓ Граматиката е удобна за самообучение; ключът в края на книгата позволява да се направи контрол и самооценка на знанията.

- ✓ Чрез тестовете и задачите в последната глава може да се проверят не само налични граматически знания, но да се получи и представа за инструментариума, прилаган за установяване нивото на владение на езика и за получаването на съответни сертификати.

✓ Упражненията се базират както на конструирани примери за първично усвояване и затвърждаване на граматичните знания, така и на оригинални текстове, насочени към усъвършенстване на комуникативните (рецептивни и продуктивни) умения. Критерии при подбора им са актуалност, информативност, приложимост в различни сфери на общуването, провокиране на интерес.

✓ Тъй като изучаването на чужд език извън неговата естествена среда е подложено на силното интерфериращо влияние на родния език, в граматиката се обръща специално внимание на „минните полета“ за българите. Чрез предлаганите упражнения за превод се цели превръщането на родния език в съюзник, а не във враг на изучаващия чуждия език.

На всички читатели на граматиката: курсисти в езикови курсове, ученици в езикови училища, бъдещи и настоящи студенти, всички, които обичат немския език и искат да го усъвършенстват до ниво В на Общата европейска езикова рамка, пожелавам успешна и приятна работа!

Людмила Иванова

СЪЩЕСТВИТЕЛНО ИМЕ DAS SUBSTANTIV

1. ГРУПИ СЪЩЕСТВИТЕЛНИ ИМЕНА. РОД GRUPPEN DER SUBSTANTIVE. GENUS

Съществителните имена в немския език са съществена част от речниковия му състав и неслучайно са получили и името *Hauptwort* (*основна, главна дума*). Тяхното разпознаване в текста е лесно, тъй като се изписват с главна буква. Те могат да се класифицират в различни групи според специфични признаци:

Групи според значението на съществителните имена

- ☐ **Собствени имена (Eigennamen).** Ето някои по-важни случаи:

лица	гържави	географски обекти	създадени от човека обекти
Emma Peter Schmitt Inge von Rauch Friedrich der Große Katharina II	Bulgarien die Schweiz der Irak das Kossovo die USA	Europa der Balkan die Alpen die Donau der Rhein	die Concord das Astoria das Ariel der Kreml der Duden

- ☐ **Нарицателни имена (Gattungsnamen),** вж. по-долу някои от по-значимите групи:

предмети	вещества	събирателни съществителни	абстрактни съществителни
der Baum der Wein das Volk die Liebe	das Blatt das Eisen das Bürgertum der Hass	die Ebene das Gold die Studentenschaft das Wissen	die Nudeln der Sauerstoff die Bevölkerung die Globalisierung

Групи според способността на съществителните да образуват форми в единствено и множествено число

- ☐ Съществителни с **пълна числова парадигма**, напр. *der Stuhl* – *die Stühle* (*стол* – *столове*), *die Hand* – *die Hände* (*ръка* – *ръце*), *das Kind* – *die Kinder* (*геме* – *геца*).

- ☐ Съществителни с форми само за единствено число (**Singularia tantum**), напр. *der Regen* (*гъжг*), *der Unwille* (*нежелание, недоволство*), *der Schwefel* (*сяра*), *der Adel* (*аристокрация*).

- ☐ Съществителни с форми само за множествено число (**Pluralia tantum**), напр. *die Eltern* (*родители*), *die Geschwister* (*братя и сестри*), *die Immobilien* (*недвижимо имущество*), *die Karpaten* (*Карпати*), *die Nudeln* (*юфка, фуге*).

Групи според строежа на съществителните

❑ **Прости имена (Simplicia):** *die Tür* (врата), *das Blatt* (лист), *das Land* (страна, земя, суша), *der Junge* (момче), *das Fenster* (прозорец).

❑ **Сложни имена (Zusammensetzungen, Komposita),** които се образуват от две или повече съставни части: *die Hochschule* (висше училище), *der Wochentag* (ден от седмицата). Дългите сложни имена са характерни за специализираните езици, напр. *die Arbeitsmarkttöffnung* (отваряне на трудовия пазар) в икономическия немски, *die Abdichtungsverfahrensweise* (способ за уплътняване) в техническия немски и др. На български тези сложни съществителни се превеждат обикновено с описателни конструкции.

По-разпространени са случаите, когато първият компонент на сложното съществително определя втория, напр. *Rotwein* (червено вино) – *Weißwein* (бяло вино), *Kleinstadt* (малък град) – *Großstadt* (голям град), *Lindenblatt* (лист от липа) – *Eichenblatt* (лист от дъб). В някои случаи е възможна обаче и равнопоставеност на съставлящите компоненти, напр. *Nordwest* (северозапад), *Schrankwand* (преграден шкаф), *Strumpfhose* (чорапогащник).

❑ **Съществителни, образувани от други думи с помощта на наставки:**

-er/-ler/-ner *Lehrer* (учител), *Dichter* (поет), *Auftraggeber* (възложител), *Berliner* (берлинчанин), *Drucker* (принтер), *Umweltschützer* (природозащитник); *Künstler* (художник), *Wissenschaftler* (учен); *Redner* (оратор), *Schuldner* (глъжник);

-ling *Flüchtling* (бежанец), *Lehrling* (чирак, обучаващ се), *Schmetterling* (неперуга), *Silberling* (сребърник);

-heit/-keit *Freiheit* (свобода), *Offenheit* (откритост), *Krankheit* (болест), *Gerechtigkeit* (справедливост), *Gleichgültigkeit* (равнодушие);

-schaft *Ärzteschaft* (лекарско съсловие), *Bekanntschaft* (познанство), *Freundschaft* (приятелство), *Leidenschaft* (страст);

-ei *Bücherei* (библиотека), *Wäscherei* (пералня/помещение), *Tyrannie* (тирания), *Schweinerei* (безобразие, свинщина);

-e *Wiege* (люлка), *Pflege* (грижа), *Lehre* (учение), *Suche* (търсене);

-ung *Übung* (упражнение), *Handlung* (действие), *Öffnung* (отвор), *Regierung* (правителство), *Qualifizierung* (квалифициране);

-t *Fahrt* (пътуване), *Naht* (шев), *Tracht* (носия);

-tum *Sklaventum* (робство), *Strebertum* (кариеризъм);

-nis *Ereignis* (събитие), *Geschehnis* (случка), *Zeugnis* (свидетелство), *Erlaubnis* (разрешение), *Finsternis* (мрак);

-chen, -lein, -el *Häschen* (зайче), *Äuglein* (оченце), *Mädel* (момиче);

✓ **чужди наставки**

м.р. **-ant, -ent, -ist, -or, -eur, -ismus**: *Migrant* (мигрант), *Dirigent* (диригент), *Realist* (реалист), *Monitor* (монитор), *Pessimismus* (песимизъм);

ж.р. **-(i)ade, -age, -enz, -anz, -ik, -ie, -erie, -ion, -tion, -tät**: *Olympiade* (олимпиада), *Blamage* (бламиране), *Magnifizenz* (ректор), *Toleranz* (толерантност), *Politik* (политика), *Demokratie* (демокрация), *Drogerie* (дрогоерия), *Nation* (нация), *Fraktion* (фракция), *Universität* (университет);

ср.р. **-at, -arium, -(a)ment**: *Konsulat* (консулски отдел), *Referat* (реферат; отдел), *Aquarium* (аквариум), *Postament* (постамент).

❑ **Съществителни, образувани от други думи с помощта на представки:**

Un- *Undank* (неблагодарност), *Untreue* (изневяра), *Unordnung* (безреgie), *Unsumme* (огромна сума), *Untiefe* (огромна дълбочина);

Miss- *Misserfolg* (неуспех), *Missernte* (неурожай), *Missgunst* (неблагоприятно положение), *Missachtung* (неуважение);

Ex- *Ex-Mann* (бивш съпруг), *Ex-Präsident* (бивш президент);

Ur- *Ursprache* (праезик), *Uraufführung* (премиера), *Urenkel* (правнук);

Auf- *Auftakt* (ауфтакт, начало), *Aufmarsch* (тръгване);

Aus- *Ausweg* (изход), *Ausland* (чужбина);

Mit- *Mitschüler* (съученик), *Mitbürger* (съгражданин), *Mitmensch* (съвременник);

Nach- *Nachwort* (послеслов), *Nachwelt* (следващите поколения);

Neben- *Nebenhaus* (съседна сграда), *Nebemann* (човекът до мен);

Um- *Umwelt* (околна среда), *Umweg* (околен път);

Vor- *Vorwort* (преговор), *Vorort* (преграда), *Vorurteil* (предрасъдък);

Wider- *Widersinn* (нелогичност), *Widerwille* (нежелание);

Zwischen- *Zwischenraum* (междинно пространство), *Zwischenzeit* (междинно време, промеждутък), *Zwischenstufe* (междинна степен).

❑ **Съществителни, образувани от други думи:**

✓ **без промяна на коренната гласна, напр.** *rufen* – *Ruf* (викам – вик), *schlafen* – *Schlaf* (спя – сън), *beitragen* – *Beitrag* (допринасям – принос);

✓ **чрез промяна на коренната гласна, напр.** *schreiten* – *Schritt* (крача – крачка), *gehen* – *Gang* (вървя – вървеж), *ziehen* – *Zug* (дърпам, влача – влак), *klingen* – *Klang* (звуча – звучене, звук), *treiben* – *Trieb* (подтиквам – подтик, нагон), *werfen* – *Wurf* (хвърлям – хвърляне).

❑ **Съществителни, образувани от думи или словосъчетания чрез пряк пренос в класа на съществителните, напр.** *leben* – *das Leben* (живея – живот), *essen* – *das Essen* (ям – ядене), *heute* – *das Heute* (днес – днешният ден, настоящето), *für und wider* – *das Für und Wider* (за и против – „за“ и „против“), *der alte Mann* – *der Alte* (старият човек – старият, старецът), *nach Hause gehen* – *das Nachhausegehen* (отивам си у дома – отиване у дома), *Vergiss meiner nicht!* – *das Vergissmeinnicht* (Не ме забравяй! – незабравка).

❑ **Съкращения.** В немски език се използват различни видове съкращения:

✓ **съкращава се краят или началото на думата, напр.** *Universität – Uni* (университет), *Omnibus – Bus* (автобус);

✓ **съкращава се или частично се видоизменя част от думата, след което се добавя наставка -i, напр.** *Pullover – Puli* (пуловер), *Professional – Profi* (професионалист), *Kugelschreiber – Kuli* (хумикалка), *Computer – Compi* (компютър);

✓ **използват се срички от думата, напр.** *Auszubildender – Azubi* (ученик-стажант, практикант в професионално обучение);

✓ **създават се абривиатури, напр.** *Bundesrepublik Deutschland – BRD* (Федерална Република Германия – ФРГ), *Sozialdemokratische Partei Deutschlands – SPD* (Социалдемократическа партия на Германия – ГСП), *Christlich-Demokratische Union – CDU* (Християндемократически съюз – ХДС).

Групи според принадлежността на съществителните към определен род

По признака „род“ съществителните имена в немски биват от мъжки (**Maskulinum**), женски (**Femininum**), среден (**Neutrum**) род и такива, при които липсва родов признак (съществителните, които се използват само в множествено число).

Родът на съществителните имена (**Genus der Substantive, grammatisches Geschlecht**) в немски език е много важна, задължителна, но и много непоследователна, нелогична граматическа категория. Той влияе върху формообразуването на съществителните и носи до голяма степен отговорност за създаването на смислови връзки в текста, с което се обяснява голямата му устойчивост в езика.

Характерни особености на рода в немски са:

➤ **Задължително присъствие при съществителното**

Всяко съществително в немски език трябва да има определен род. Дори заемки от езици без родова характеристика на имената се подчиняват на това правило и приемат един от трите рода, напр. заемките от английски като *der User* (ползващ интернет), *das Kid* (дете), *die Show* (шоу). Изключение от това правило представляват съществителните с форми само в множествено число, като *die Nudeln* (юфка, фуге), *die Masern* (гребна шарка), *die Brennesseln* (коприва), *die Ferien* (ваканция), *die Eltern* (родители) и др.

➤ **Неизменяемост в рамките на едно съществително**

Родът на съществителните не се променя. Отклонение от тази особеност представляват съществителните, при които са настъпили промени в процеса на развитие на езика (**Genuswandel**). Така съществителните *Blume* (цъфете), *Fahne* (знаме), *Träne* (сълза) в миналото са били от мъжки род, докато днес те са от женски род. Друго отклонение са съществителните с колебаещ се род (*schwankendes Genus*), при които езикът още не се е установил при определена родова характеристика, напр. *der/das Joghurt* (йогурт), *der/das Virus* (вирус), *der/das Keks* (бисквита), *das/die E-Mail* (електронна поща). Отклонения са възможни и при регионалните варианти на немски език, така напр. съществителни като *Monat* (месец), *Bonbon* (бонбон) в австрийския вариант са от среден род, а във ФРГ се използват в мъжки род.

➤ **Немотивираност на рода**

При голяма част от съществителните е невъзможно да се определи причината, поради която те са от даден род. Не би могло да се каже защо – въпреки сходното

звучене – *Hand* (ръка) и *Wand* (стена) са от женски род, *Rand* (край, ръб) и *Sand* (пясък) са от мъжки род, *Land* (страна, суша) е от среден род, а *Band* в значение *том* е от мъжки род, а в значение *връзка* – от среден.

Поради тази причина е препоръчително съществителните имена да се заучават с присъщата им родова характеристика!

Немотивираността на рода в немски език е причина и за наличието на омоними, при които различният род сигнализира и различно значение:

der Kiefer (челюст) – die Kiefer (бор)
der Flur (коридор) – die Flur (поле)
der Kunde (клиент) – die Kunde (новина, вест)
der Weise (мъдрец) – die Weise (простичка мелодия)
der Heide (езичник) – die Heide (стен)
der Militär (военен) – das Militär (войска, военните)
der Leiter (ръководител) – die Leiter (стълба)
der Band (том) – das Band (връзка, панделка)
der Bund (съюз) – das Bund (връзка, снопче)
der Verdienst (възнаграждение) – das Verdienst (заслуга)
der Gehalt (съдържание) – das Gehalt (заплата)
der Mast (мачта) – die Mast (уговяване)
der Tau (роса) – das Tau (дебело, корабно въже)
der Tor (глупак) – das Tor (порта)
der Reis (ориз) – das Reis (съчка, издънка)
die Steuer (данък) – das Steuer (кормило)
der Bulle (бик; ченге) – die Bulle (була, папска грамота)
der Schild (щит) – das Schild (табела)
der See (езеро) – die See (море)
der Morgen (утро) – das Morgen (бъдеще, утрешният ден)
der Ekel (отвращение) – das Ekel (противен човек)
der Wurm (червей) – das Wurm (несъщностно създание)
der Erbe (наследник) – das Erbe (наследство)
der Junge (момче) – das Junge (малкото на животно)
der Stift (молив) – das Stift (метох)
der Laster (камион) – das Laster (порок)
der Hut (шапка) – die Hut (предпазливост)

В отделни случаи различното значение и различният род се съпътстват и от различия във формата, напр. *die Etikette* (етикет, форма на общуване) – *das Etikett* (етикет, лепенка), *die Tablette* (таблетка) – *das Tablett* (табла), *die Decke* (забувка) – *das Deck* (налуба), *die Röhre* (фурна; ел. лампа) – *das Rohr* (тръба), *die Spalte* (шпалта) – *der Spalt* (процен).

➤ Ориентация на съществителните към определен род

В някои случаи все пак може да се установят тенденции на ориентация на съществителните към определен род (с възможни изключения). Това могат да бъдат влияния на пола при названия на живи същества, някои лексикално-семантични групи, както и определени окончания и словообразователни модели, както се вижда по-долу:

а) Зависимост на граматическия род от пола (Sexus)

Съществителните, назоваващи живи същества, обикновено показват съвпадение между естествения род (биологичния пол) и граматическия род. При тази връзка се наблюдават следните зависимости:

✓ *същества от мъжки пол са от мъжки род:*

der Vater (баща), der Sohn (син), der Bruder (брат), der Enkel (внук), der Onkel (чичо, вуйчо), der Vetter (братовчед), der Schwager (зет, девер, баджанак);

der Bulle (бик), der Hengst (жеребец), der Eber (нерез), der Hahn (петел), der Kater (котарак);

но: das Männchen (мъжкото животно);

✓ *същества от женски пол са от женски род:*

die Mutter (майка), die Tochter (дъщеря), die Schwester (сестра), die Enkelin (внучка), die Tante (леля, стринка, вуйна), die Cousine (братовчедка), die Schwägerin (снаха, зълва, етърва); die Kuh (крава), die Stute (кобила), die Sau (свиня), die Henne (кокошка, квачка), die Katze (котка);

но: das Weib (жена), das Mädchen (момиче), das Weibchen (женското животно);

✓ *названията на малките, при които полът все още не е важен, са от среден род:*

das Baby (бебе), das Kind (дете); das Kalb (теле), das Fohlen (жеребче), das Ferkel (прасенце), das Küken (пиле);

но: der Welpe (кутре, пале).

При названията на лица по професия, произход, занимание и др. за означаването на жени се използват производни съществителни с наставката *-in*, напр. *die Lehrerin* (учителка), *die Ingenieurin* (инженерка), *die Ärztin* (лекарка), *die Berlinerin* (берлинчанка). В официалното общуване на немски език се е наложило *задължителното използване на формите за мъжки и женски род*, когато говорещият има предвид представители и на двата пола, напр. *Studentinnen und Studenten* (студентки и студенти), *Mitbürgerinnen und Mitbürger* (съгражданки и съграждани).

Моделът с наставката *-in* се използва и при названия на животни като *der Löwe* (лъв) – *die Löwin* (лъвица), *der Fuchs* (лусугер) – *die Füchsin* (лусица), *der Wolf* (Вълк) – *die Wölfin* (Вълчица). Тъй като тук названията на животинския вид могат да са и от женски род, при имената на животни се е появил и модел за образуване на производни имена от мъжки род с наставките *-er*, *-erich*, напр. *die Katze* (котка) – *der Kater* (котарак), *die Taube* (гълъбица) – *der Tauberich* (гълъб), *die Gans* (гъска) – *der Gänserich* (гъсок).

Съответствието между пол и граматичен род не е пълно, както се вижда от изключенията по-горе. Особено значими са несъответствията при названия на животни, срв. *das Schaf* (овца), *das Reh* (сърна) (среден род) за означаване на женското животно. При една част от имената съществуват названия за биологичния вид (най-често в среден род), при които липсва указание за пола, напр. *das Pferd* (кон), *das Schwein* (свиня), *das Huhn* (кокошка), *das Rind* (говего), *das Vieh* (гобумък, животно). В много от случаите езикът изобщо не е развил форми за отразяване на пола, напр. *die Fliege* (муха), *die Mücke* (комар), *der Fisch* (риба), *das Eichhörnchen* (катеричка), *der Rabe* (гарван) и др.

б) Зависимост на граматическия род от лексикално-семантични групи

В отделни случаи принадлежността на съществителното към определена семантична група може да бъде индикатор за рода му. Но и тук се наблюдават доста изключения.

➤ *От мъжки род са:*

✓ *названията на посоките на света, ветровете, валежите:*

der Osten (изток), der Westen (запад), der Norden (север), der Süden (юг); der Föhn (фьон, сух топъл вятър), der Taifun (тайфун), der Orkan (ураган), der Monsun (монсун); der Regen (дъжд), der Schnee (сняг), der Tau (роса);

но: die Brise (бриз), die Böe (поривист вятър), die Bora (бора);

✓ *годишните времена, месеците, дните на седмицата, частите на деня:*

der Frühling (пролет), der Sommer (лято), der Herbst (есен), der Winter (зима); der Januar (януари), der Februar (февруари),...; der Montag (понеделник), der Dienstag (вторник),...; der Morgen (утро), der Mittag (обед), der Abend (вечер);

но: das Frühjahr (пролет), die Nacht (нощ);

✓ *названията на минерали, скали, почви:*

der Granit (гранит), der Basalt (базалт), der Marmor (мрамор), der Lehm (пясъчна глина), der Ton (глина), der Sand (пясък), der Quarz (кварц);

но: die Kreide (креда);

✓ *названията на много инструменти и сечива:*

der Bohrer (свредел), der Schraubenzieher (отвертка), der Korkenzieher (тирбушон), der Leuchter (абажур), der Wecker (будилник), der Hammer (чук), der Spaten (лопата), der Riemen (ремък), der Zirkel (пергел), der Löffel (лъжица), der Schlüssel (ключ);

но: das Messer (нож), die Schaufel (лопата), die Gabel (вилица), die Hacke (мотика);

✓ *паричните единици:*

der Euro (евро), der Cent (цент), der Dollar (долар), der Franc (франк), der Lew (лев), der Rubel (рубла), der Yen (йена);

но: die Peseta (песета), die Krone (крона), die Lira (лира), das Pfund (лира), die Kopeke (копейка);

✓ *имената на планини, върхове:*

der Harz (Харц), der Schwarzwald (Шварцвалд), der Himalaja (Хималаи), der Kaukasus (Кавказ), der Ural (Урал), der Vesuv (Везувий), der Ätna (Етна), der Montblanc (Монблан);

но: das Matterhorn (Матерхорн), die Zugspitze (Цугшпитце);

✓ *имената на много реки и езера (без тези, завършващи на -а, -е, -и):*

der Rhein (Рейн), der Main (Майн), der Neckar (Некар), der Don (Дон), der Dnepr (Днепър), der Nil (Нил), der Amazonas (Амазонка), der Orinoko (Ориноко), der Balaton (Балатон), der Ontario (Онтарио), der Tanganaika (Танганайка);

✓ *алкохолните напитки:*

der Wein (вино), der Schnaps (ракия), der Wodka (водка), der Gin (джин), der Rum (ром), der Whisky (уиски), der Cognak (коняк), der Martini (мартини), der Sekt (пенливо вино), der Champagner (шампанско);

но: das Bier (бира), die Bowle (боле);

✓ *марките леки коли:*

der BMW (беемве), der VW (фолксваген), der Lancia (ланча), der Mercedes (мерцедес), der Opel (опел), der Lada (лада).

➤ **От женски род са:**

✓ *имената на самолети и кораби:*

die Tu (Ту), die Concord ("Конкорд"), die Boeing ("Боинг"); die Titanic („Титаник“), die Bremen („Бремен“);

✓ *имената на много цветя, растения, дървета:*

die Rose (роза), die Tulpe (лале), die Nelke (карамфил), die Narzisse (нарцис), die Gerbera (гербер), die Dahlie (далия, гергина), die Chrysanthe (хризантема), die Hyazinthe (зюмбюл), die Primel (иглика), die Orchidee (орхидея); die Pappel (топола), die Akazie (акация), die Birke (бреза), die Esche (ясен), die Linde (липа), die Buche (бук), die Eiche (дъб), die Kiefer (бор), die Tanne (ела), die Lärche (лиственница);

но: der Krokus (минзухар), der Blaustern (синчец), das Veilchen (теменужка), das Vergissmeinnicht (незабравка), der Klee (детелина), der Efeu (бръшлян); der Ahorn (явор), der Schlehdorn (трънка);

✓ *имената на птици:*

die Amsel (кос), die Drossel (дрозд), die Nachtigall (славей), die Schwalbe (лястовица), die Möwe (чайка), die Elster (сврака), die Krähe (врана), die Lerche (чучулига), die Maise (синигер), die Wachtel (пъдпъдък);

но: der Storch (църкел), der Kranich (жерав), der Rabe (гарван), der Spatz (Sperling) (врабче), das Rotkehlchen (червеношийка);

✓ *марките мотори:*

die Honda (хонда), die Kawasaki (кавазаки), die MZ (емзет);

✓ *субстантивираните числителни:*

die Drei (тройка), die Zwanzig (двадесетица), die Tausend (хилядарка), die Million (милион); но: das Hundert (стотица), das Drittel (третина);

✓ *марките цигари:*

die Marlboro (марлборо), die Philipp Morris (филип морис), die Kent (кент);

✓ *имената на реки, завършващи на -е, -аи, -а:*

die Spree (Шпрее), die Elbe (Елба), die Themse (Темза), die Donau (Дунав), die Lena (Лена), die Wolga (Волга).

➤ **От среден род са:**

✓ *имената на буквите:*

das große Z (голямата буква Z/зет), das Alfa und Omega (алфата и омегата);

✓ *имената на континентите, на държави, селища:*

das ferne Asien (далечната Азия); das gastfreundliche Bulgarien (гостоприемната България); das attraktive Madrid (атрактивният Мадрид);

но: der Irak (Ирак), der Libanon (Ливан), der Tschad (Чад), das/der Kossovo (Косово), die Schweiz (Швейцария), die Türkei (Турция), die Niederlande (Нидерландия, Холандия); den Haag (Хага);

✓ *имената на хотели, кина, заведения:*

das Bristol („Бристол“), das Sheraton („Шератон“), das Capitol („Капитол“);

✓ *названията на езиците:*

das Bulgarische (Bulgarisch) (български), das Deutsche (Deutsch) (немски), das Englische (Englisch) (английски), das Russische (Russisch) (руски), das Spanische (Spanisch) (испански);

✓ *имената на метали и химически вещества:*

das Blei (олово), das Natrium (натрий), das Eisen (желязо), das Silber (сребро), das Gold (злато); das Salz (сол), das Petroleum (петрол, газ), das Glas (стъкло), das Holz (дърво, дървесина), das Papier (хартия);

но: der Phosphor (фосфор), der Sauerstoff (кислород), der Zucker (захар);

✓ *перилните препарати:*

das Ariel (ариел), das Persil (персил), das Omo (омо);

✓ *субстантивираните думи:*

das Leben (живот), das Essen (ядене), das Hier und Heute (тук и сега), das Alte (старото), das Unmögliche (невъзможното).

в) Зависимост на граматическия род от окончания и словообразователни модели

➤ **От мъжки род са:**

✓ *съществителни имена с окончания и производни съществителни с наставки:*

-s der Schlips (вратовръзка), der Raps (папица), der Schnaps (ракия), der Kurs (курс), der Vers (стих), der Fuchs (лисица), der Knirps (дребосъче), der Hals (гърло, шия);

-er der Wecker (будилник), der Schraubenzieher (отвертка), der Lehrer (учител), der Vater (баща), der Walzer (валс);

но: die Mutter (майка), die Tochter (дъщеря), die Mauer (стена, зид), die Schleuder (прашка; центрофуга); das Feuer (огън), das Messer (нож);

-el der Deckel (капак), der Hebel (лост), der Löffel (лъжица), der Nagel (нокт; пирон), der Kabel (кабел), der Schnabel (клюн, човка), der Nebel (мъгла), der Pöbel (паплач, сган);

но: die Spindel (вретено), die Nadel (игла), die Zwiebel (лук), die Gabel (вилница); das Mittel (средство), das Drittel (третина);

-ich der Teppich (килим), der Drillich (док), der Rettich (ряпа), der Kranich (жерав), der Fittich (крило), der Sittich (вид дребен папагал);

-ig der Honig (мед), der Käfig (кафез), der König (крал, цар), der Essig (оцет);

-ling der Schmetterling (пеперуда), der Lehrling (чирак, обучаващ се, стажант), der Zwilling (близнак), der Häuptling (вожд);

✓ *производни съществителни с чужди наставки:*

-ant der Konsonant (съгласна), der Praktikant (практикант), der Laborant (лаборант);

-ar, -är der Kommissar (комисар), der Missionar (мисионер), der Emissar (емисар), der Funktionär (функционер), der Sekretär (секретар);

но: das Exemplar (екземпляр), das Vokabular (речник, словесен запас), das Seminar (семинар), das Honorar (хonorар);

-ast der Kontrast (контраст), der Palast (палат), der Ballast (баласт);

-eur der Konstrukteur (конструктор), der Ingenieur (инженер), der Kontrolleur (контрольор);

но: das Malheur (беда);

-ier der Offizier (офицер), der Bankier (банкер), der Pionier (пионер), der Premier (премиер), der Vegetarier (вегетарианец);

но: das Spalier (шпалир), das Visier (визир);

-iker der Politiker (политик), der Phanatiker (фанатик), der Praktiker (практик), der Graphiker (график);

-ismus der Globalismus (глобализъм), der Kapitalismus (капитализъм), der Faschismus (фашизъм), der Archaismus (архаизъм);

-ist der Komponist (композитор), der Pianist (пианист), der Optimist (оптимист), der Alpinist (алпинист), der Egoist (егоист), der Germanist (германист);

-or der Rektor (ректор), der Direktor (директор), der Motor (мотор), der Faktor (фактор).

➤ **От женски род са:**

✓ *производни съществителни с наставки:*

-e die Höhe (височина), die Röte (руменина), die Größe (големина), die Länge (дължина), die Kälte (студ), die Stärke (сила), die Bitte (молба);

-ei die Lauferei (тичане), die Bäckerei (пекарница), die Konditorei (сладкарница), die Bücherei (библиотека);

-in die Ärztin (лекарка), die Schriftstellerin (писателка), die Löwin (лъвица), die Bärin (мечка);

-heit, -keit die Schönheit (красота), die Krankheit (болест), die Klugheit (ум, мъдрост); die Ehrlichkeit (честност), die Aufrichtigkeit (откровеност);

-schaft die Gesellschaft (общество), die Verwandtschaft (роднините), die Mutterschaft (майчинство), die Rechtsanwaltschaft (адвокатура);

-t die Fahrt (пътуване), die Naht (шев), die Kunst (изкуство), die Pflicht (дълг), die Tracht (носия), die Macht (сила, мощ), die Mitgift (зестра);

но: das Gift (отрова);

-ung die Bildung (образование), die Handlung (действие), die Erfahrung (опит), die Übung (упражнение), die Wendung (израз), die Leistung (постижение);

✓ *производни съществителни с чужди наставки и окончания:*

-a die Kamera (камера), die Aura (аура), die Aula (аула), die Ballerina (балерина), die Agenda (агенда), die Veranda (веранда), die Propaganda (пропаганда), die Harmonika (хармоника);

но: das Komma (запетая), das Dogma (догма)

-anz, -enz die Bilanz (равносметка), die Toleranz (толерантност), die Relevanz (релевантност), die Instanz (инстанция), die Existenz (съществуване), die Intelligenz (интелигентност; интелигенция), die Residenz (резиденция), die Differenz (разлика), die Lizenz (лиценз), die Frequenz (честотност, честота);

-e die Ballade (балада), die Garage (гараж), die Neurose (невроза), die Fontäne (фонтан), die Broschüre (брошура), die Offensive (офанзива);

-ie die Melodie (мелодия), die Poesie (поезия), die Historie (история), die Deponie (сметище), die Kolonie (колония);

-ik die Politik (политика), die Kritik (критика), die Ästhetik (естетика), die Republik (република), die Technik (техника);

-ion die Nation (нация), die Union (съюз), die Kommission (комисия), die Mission (мисия);

-ine die Marine (флот), die Margarine (маргарин), die Terrine (купа), die Vitrine (витрина);

-sis die Dosis (доза), die Basis (база), die Genesis (генезис), die Skepsis (скеп-тичност), die Krisis (криза);

-itis die Gastritis (гастрит), die Rachitis (рахит), die Meningitis (менингит), die Bronchitis (бронхит);

-tät die Universität (университет), die Popularität (популярност), die Majestät (величие, величество), die Mobilität (мобилност), die Sensibilität (чувствителност);

-ur die Kultur (култура), die Natur (природа), die Skulptur (скулптура), die Konjunktur (конюнктура), die Fraktur (фрактура).

➤ **От среден род са:**

✓ *производни съществителни с наставки:*

-chen, -lein das Mütterchen (майчица), das Häuschen (къщичка), das Bächlein (поточе);

-nis das Verständnis (разбиране), das Versäumnis (пропуск), das Geständnis (признание), das Gefängnis (затвор), das Zeugnis (свидетелство);

но: die Erlaubnis (разрешение), die Kenntnis (знание), die Finsternis (тъма, мрак);

-tum das Bürgertum (буржоазия), das Altertum (древност), das Königtum (кралство), das Eigentum (собственост);

но: der Reichtum (богатство), der Irrtum (заблуда);

-sel das Anhängsel (придатък; висулка), das Mitbringsel (донесен подарък);

но: der Stöpsel (щепсел);

✓ *събирателни съществителни с представка Ge-:*

das Gebäude (сграда), das Gestirn (съзвездие), das Gebirge (планина), das Gelände (терен), das Geräusch (шум), das Getreide (жито, зърно);

но: der Geschmack (вкус), der Geruch (мирис); die Gefahr (опасност);

✓ *производни съществителни с чужди наставки и окончания:*

-an das Methan (метан), das Organ (орган), das Porzellan (порцелан);

-at das Patriarchat (патриархат), das Plakat (плакат), das Lektorat (лекторат), das Zertifikat (сертификат);

но: der Apparat (апарат), der Automat (автомат), der Passat (пасат);

-eau, -o das Niveau (ниво), das Milieu (среда), das Büro (бюро, офис), das Kredo (кредо), das Salto (салто), das Porto (пощенска такса), das Auto (кола), das Motto (мото);

но: der/das Logo (лого);

-(m)ent das Postament (постамент), das Kontingent (контингент), das Management (мениджмънт), das Dokument (документ), das Kompliment (комплимент);

-ett das Sonett (сонет), das Quartett (квартет), das Kabinett (кабинет), das Parkett (паркет);

-il das Domizil (дом), das Ventil (вентил);

-in das Insulin (инсулин), das Aspirin (аспирин), das Vitamin (витамин), das Tannin (танин);

-ma das Dogma (догма), das Komma (запетая), das Klima (климат), das Thema (тема), das Asthma (астма), das Rheuma (ревматизъм);

-um das Datum (дата), das Podium (подиум), das Forum (форум), das Quorum (кворум).

Някои по-особени случаи:

- ✓ **Сложните съществителни** в немски получават рода на последната съставна част, напр.: das Bücherregal (етажерка за книги) – das Regal (етажерка)
- ✓ **Съкратените думи и абривиатурите** приемат рода на основната дума, напр.: die EU – die Europäische Union (Европейски съюз)
- ✓ **Абривиатури от други езици** обикновено приемат рода на основната дума от немското съответствие, напр.: die NATO – die Nordatlantik-Paktorganisation (НАТО); die FAO – die Welternährungsorganisation (Световна организация за изхранване на населението)

Трудностите при изучаване на родовата характеристика на съществителните в немски произтичат не само от немотивираността на явлениято род и от многото изключения от правилата, но и от факта, че липсва съвпадение между родовете в български и немски език. Инвестираните в заучаването на рода усилия обаче си заслужават, тъй като родът е в основата на формообразуването на съществителните имена в немски и е важен елемент с текстосвързваща функция.

УПРАЖНЕНИЯ

Упр. 1. Кой е родът на следните лица? Поставете подходящия определителен член пред името.

..... Kind Tante Politiker Arzt
..... Onkel Mutter Schülerin Konsument
..... Oma Opa Lehrling Hostess
..... Sohn Nichte Fahrer Ingenieur
..... Tochter Neffe Krankenschwester Managerin

Упр. 2. Подчертайте наставките, които определят рода на имената. Добавете определителния член.

..... Handlung Brötchen Melodie Dosis
..... Leser Regierung Dokument Portion
..... Fahrt Streiterei Olympiade Kultur
..... Städtchen Freundschaft Thema Insulin
..... Frühling Liebe Zertifikat Klima
..... Möglichkeit Krankheit Motor Fanatismus

Упр. 3. Кои са гумите, разпръснати в квадрата? Съчетайте основата с нужната наставка и посочете рода на полученото съществително.

Üb-	-heit	Ereig-	-schaft
Bürger-	-e	Partner-	-ling
Klein-	-ung	Lehr-	-en
Krank-	-tum	Früh-	-er
Sag-	-igkeit	Ess-	-nis

die Übung;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Упр. 4. Образувайте абстрактни съществителни от следните прилагателни с помощта на наставките -e, -heit, -keit, -nis. В някои от случаите настъпва промяна в основата на прилагателното. Посочете определителния им член.

hoch, groß, lang, nah, flach, rot; klar, krank, offen, gesund, klein, zärtlich, gesprächig, gerecht, feucht, genau, besorgt; finster, wild, faul

Упр. 5. Какви значения придават на съществителните следните представки?

- a) der Dank – der Undank, die Treue – die Untreue, die Abhängigkeit – die Unabhängigkeit, die Schuld – die Unschuld, die Ruhe – die Unruhe;
- b) die Summe – die Unsumme, die Menge – die Unmenge, die Tiefe – die Untiefe;
- c) das Jahr – das Missjahr, die Ernte – die Missernte, das Verhältnis – das Missverhältnis, die Stimmung – die Missstimmung;
- d) die Sprache – die Ursprache, die Form – die Urform, der Text – der Urtext;
- e) der Freund – der Ex-Freund, der Präsident – der Ex-Präsident, der Vorsitzende – der Ex-Vorsitzende.

Упр. 6. Посочете кратките форми на съществителните.

- a) die Universität, die Demonstration, die Mathematik, die Biologie, das Abitur, der Professor, das Abonnement, die Information, die Majonäse, der Prozent;
- b) der Kugelschreiber, der Pullover, der Professional, der Computer.

Упр. 7. От кой род са следните съкращения? Може да работите с речник или да потърсите информация в интернет.

- a) UNO, NATO, NASA, WHO, WTO, FAO, UNESCO, IWF, EU, G-7, EFTA, OSZE, UNICEF;
- b) ZDF, ARD, ÖRF, DPA, FC, VP, SPÖ, SPD, CDU, BRD, VW, IC, AIDS, IQ;
- c) Interpol, Botel, Motel, Stasi, Kripo.

Упр. 8. Образувайте съществителни от прилагателните и причастията. Попълнете таблицата по зададения образец.

прилагателно/ причастие	м. р.	ж. р.	мн. ч.
bekannt	<i>der Bekannte</i> <i>ein Bekannter</i>	<i>die Bekannte</i> <i>eine Bekannte</i>	<i>die Bekannten</i> <i>Bekannte</i>
<i>verwandt</i>			
<i>erwachsen</i>			
<i>jugendlich</i>			
<i>angestellt</i>			
<i>krank</i>			
<i>alt</i>			
<i>arm</i>			
<i>reich</i>			
<i>arbeitslos</i>			
<i>berufstätig</i>			
<i>beschäftigt</i>			

Упр. 9. Определете рога на следните чужди съществителни.

Argument, Etikett, Etiket, Element, Zitadelle, Broschüre, Aphorismus, Tastatur, Faktor, Fakultät, Theorie, Kosmetik, Ministerium, Balett, Drama, Komitee, Karikatur, Präzision, Mikrophon, Kamin, Termin, Kaolin, These

Упр. 10. Образувайте словосъчетания със следните думи. Следете за рога на съществителните.

neblig, November:	der neblige November
immergrün, Kiefer:
eiskalt, Wodka:
nah, Osten:
schwer, Blei:
frisch, Böe:
unglücklich, Dreizehn:
zerstörerisch, Hagel:
groß, B:
neu, Ariel:
teuer, BMW:

Упр. 11. Как се казват малките на следните животни? Посочете ги с определителния им член.

die Kuh	die Ziege
das Schwein	der Hund
das Pferd	das Huhn
das Schaf	das Reh

Упр. 12. Преведете на немски. Обърнете внимание от кой рог са различните части на човешкото тяло.

Ти ме напусна и нещо ужасно ме боли. Кое всъщност ме боли?

Не ме боли главата.

Не ме боли гърлото.

Не ме боли тялото.

Не ме боли гърбът.

Не ме боли сърцето.

Не ме боли реброто.

Не ме боли белият дроб.

Не ме боли жлъчката.

Не ме боли черният дроб.

Не ме боли стомахът.

Не ме боли ръката.

Не ме боли кракът.

Не ме боли нито една част от тялото.

Защо изпитвам тогава такава болка?

Упр. 13. Образувайте съществителни от следните глаголи. Определете рода им.

sprechen
reden
tragen
rechnen
lehren
laufen
lügen

Упр. 14. Подгредете в групи по родове немските названия на различните части на дървото.

корен, стъбло, годишен кръг, кора, корона, клон, клонче, лист, дръжка на лист, плод, цвят

Упр. 15. Кой е нужният определителен член в пословиците? Добавете го.

1. Zeit ist am klügsten.
2. Appetit kommt mit dem Essen.
3. Alte klappert, Neue klingt.
4. Prophet gilt nichts in seinem Lande.
5. Fragen kostet kein Geld.
6. Trennung beginnt oft schon mit dem Wiedersehen.
7. Gedächtnis ist eine gute Tasche; aber sie reißt, wenn man zuviel hineinstopft.
8. Angriff ist beste Verteidigung.
9. Zunge ist Degen der Frauen, sie lassen ihn nie rosten.
10. Wahrheit kann gedrückt, aber nicht unterdrückt werden.

Упр. 16. Попълнете липсващата наставка в думите по-долу.

- a) 1. Um dieses Problem zu lösen, brauche ich mehr Erfahr.....
2. Die Konkret..... der Frage hat mich überrascht.
3. Unsere Mannschaft kann sich keine Niederlag..... erlauben.
4. Wir machen eine Fahr..... ins Grüne.
5. Wer hat dir die Erlaub..... dazu gegeben?
6. Das war das strengst gehütete Geheim..... der Familie.
7. Die Weiterbild..... ist eine ständige Aufgabe.
8. Die ganze Beleg..... des Betriebs hat darüber entschieden.
9. Ich will meine Unabhängig..... nicht verlieren.
10. Die Melodie wurde von besonderer Schwer..... getragen.
11. Die Fäul..... war sehr fortgeschritten.
12. Die Uni ist führend in Lehr..... und Forsch.....
- b) 1. Kreativi..... ist eine gefragte Eigenschaft.
2. Anders Denkenden gegenüber sollte man mehr Toler..... entgegenbringen.
3. Es wurde ein Gesetz gegen die unlautere Konkurr..... verabschiedet.
4. Die Organisa..... der Tagung war perfekt.
5. Heutzutage muss man Flexibili..... mitbringen.
6. Das ist eine Dame von besonderer Fin.....

7. Er leidet an Gastrit..... .
8. Das Problem wurde mit Konsen..... gelöst.
9. Die Opposi..... brachte ein Misstrauensvot..... ein.
10. Das Gesetz steht immer noch zur Debat..... .
11. Der Diploman..... will seine Arbeit Ende Dezember einreichen.
12. Er ist nichts anderes als ein Simul..... .

Упр. 17. Как да стигнем от Rabe до Fest, като променяме само по една буква от думите? Изписвайте съществителните с определителния им член.

der Rabe	гарван
.....	притежание, собственост
.....	заек
.....	панталон
.....	роза
.....	ръжда
.....	поща
.....	чума
.....	остатък
.....	изпит, тест
.....	гнездо
das Fest	празник

Упр. 18. Поставете нужния определителен член.

1. Er betrat Abteil des Wagens.
2. Warum behauptest du immer Gegenteil?
3. Sie wollte Anteil am Erbe sofort bekommen.
4. Vorteil für mich ist viel größer als Nachteil.
5. Oberteil des Kleides zog alle Blicke auf sich.
6. Urteil des Schiedsrichters wurde von den Fans bestritten.
7. Varuscha ist alte Stadtteil von Veliko Tarnovo.
8. Das ist wichtigere Bestandteil der Prüfung.

Упр. 19. Допълнете съществителните и определете рода им. При правилно решение от първите букви на попълнените думи ще получите името на университетски град в Германия.

Geld regiert die ☐ ☐ ☐ ☐.

☐ ☐ ☐ ☐ macht den Meister.

Kommt Zeit, kommt ☐ ☐ ☐.

Wer langsam geht, kommt auch zum ☐ ☐ ☐ ☐.

Voller ☐ ☐ ☐ ☐ studiert nicht gern.

Ein ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ kommt selten allein.

Wenn einer eine ☐ ☐ ☐ ☐ macht, kann was erzählen.

Wer andern eine ☐ ☐ ☐ ☐ gräbt, fällt selbst hinein.

Упр. 20. Кое немско съществително и от кой род съответства на следните чуждици?

die Biographie –	das Statement –
das Examen –	das Kid –
das Monument –	das Fundament –
die Differenz –	der Konflikt –
die Allianz –	der Export –
das Auto –	die Reklame –
die Quantität –	der Talk –

Упр. 21. Поставете липсващия определителен член в изразите.

..... Schwermut der Melodie Missmut des Freundes
..... Armut der 3. Welt Hochmut der Schönen
..... Schicksal der Armen Trübsal des Herbsttages
..... Zeugnis des Schülers Erlaubnis der Eltern
..... Geständnis des Angeklagten Kenntnis des Problems
..... Eigentum der Firma Reichtum der Märchen
..... klassische Altertum Irrtum des Journalisten
..... Mitbringsel für den Freund Stöpsel einer Karaffe

Упр. 22. С коя от посочените вляво дублети може да образувате сложни съществителни с посочените начални части на думите?

das Rohr – die Röhre	Fernrohr	Backröhre
das Deck – die Decke	Woll.....	Schiffs.....
der Spalt – die Spalte	Zeitungs.....	Tür.....
das Tablett – die Tablette	Silber.....	Kopfschmerz.....
der Kohl – die Kohle	Blumen.....	Braun.....
der Spross – die Sprosse	Baum.....	Leiter.....
das Etikett – die Etikette	Dosen.....	Hof.....

Упр. 23. Изберете подходящата дума.

1. der Akt – die Akte

Der Künstler studiert, der Polizeikommissar untersucht

2. das Idyll – die Idylle

Der Urlauber genießt der ländlichen Landschaft, der Dichter verfasst

3. der Muff – die Muffe

Zwei Rohre werden mit verbunden, die Hände werden in warm gehalten.

4. die Streife – der Streifen

..... des Grenzschutzes hatte die Kontrolle übernommen.

Er hat weiß auf der Fahrbahn überfahren.

5. die Stolle – der Stollen

Die Mutter bäckt zu Weihnachten

Man wollte in den Fels treiben.

Упр. 24. Посочете антонимите на следните съществителни и определете рога им, като поставите пред тях определителния член.

..... Tag	— Glück	—
..... Süden	— Eingang	—
..... Kälte	— die Hitze Jugend	—
..... Liebe	— Lob	—
..... Tugend	— Verlust	—
..... Fleiß	— Überlegenheit	— die Unterlegenheit
..... Anfang	— Verteidigung	—
..... Mut	— Überfluss	—
..... Krieg	— Lärm	—
..... Wahrheit	— Quelle	—

Упр. 25. Изберете подходящото умалително съществително. Обърнете внимание на случаите, когато тези съществителни не изразяват умалителност.

das Veilchen und das Stiefmütterchen; Büchlein; Herrchen; Elementarteilchen; Freundchen; Kaninchen; Pünktchen; Weibchen, Männchen

1. Der Hund und sein gingen spazieren.
2., pass auf!
3. Das brütet, und das kümmert sich um die Nahrung.
4. Man schreibt ein dünnes und schon ist man Schriftsteller!
5. Wir behandeln in Physik die
6. Der Bauer züchtet
7. Das und das heißen im Bulgarischen „теменужки“.
8. Kennst du Erich Kästners Buch „..... und Anton“?

Упр. 26. От кой рог са следните съществителни?

- a) Gewicht, Gehör, Gefahr, Gebrauch, Geruch, Gehirn, Gelände, Gebiet, Gewürz, Gebet, Geschmack, Gebirge, Geburt;
- b) Bündnis, Versäumnis, Erkenntnis, Bekenntnis, Kenntnis, Ärgernis;
- c) Fee, Klee, Püree, Kaffee, Allee, Moschee, Klischee, Idee, Dragee, Schnee, Armee, Tee;
- d) Messe, Knabe, Gabe, Ende, Interesse, Käse, Glaube, Wille, Hilfe, Hefe, Zeuge, Pädagoge, Gebäude, Gedränge, Behörde, Auge;
- e) Kasten, Eisen, Gewissen, Spaten, Wagen, Leben, Spielen, Posten, Schatten, Husten, Weizen, Fetzen, Besen, Wesen, Garten, Kissen, Bissen, Wissen.

Упр. 27. Поставете определителния член пред съществителните.

1. Welches Auto ist schneller: Fiat oder BMW?
2. Ich habe Skoda verkauft.
3. Was ist teurer: Wodka oder Whisky?
4. Die Währung in Russland ist Rubel, in einigen EU-Ländern Euro.
5. Ich bin mit Concord geflogen.
6. „Rostock“ ist noch in der Werft.
7. Die Tragödie Titanic wurde mehrmals verfilmt.

-
8. Pril ist wirksamer als Medix.
 9. Amsel ist ein Zugvogel.
 10. Diamant ist ein Edelstein.
 11. Buche und Eiche gehören zu den Laubbäumen.
 12. Was gefällt dir besser: Honda oder Suzuki?

Упр. 28. От кой род са в немски език следните географски имена? Поставете нужния определителен член.

1. Zugspitze und Matterhorn sind in den Alpen.
2. Himalaja ist ein Lieblingsziel für gute Bergsteiger.
3. Wo liegt Harz?
4. Was ist typisch für Schweiz?
5. Kosovo und Irak sind wichtige Namen aus der jüngsten Weltgeschichte.
6. benachbarte Griechenland ist ein begehrtes Reiseziel für Bulgaren.
7. Ich möchte sonnige Madrid oder hektische New York sehen.
8. Rhein und Main sind mit einem Kanal verbunden.
9. Amazonas ist noch nicht ganz erschlossen.
10. Spree fließt durch Berlin.
11. ferne Amerika ist für viele das gelobte Land.
12. Europa von heute hat ein Ideal: die Vereinigung der europäischen Staaten.
13. Auf seinen Lichtbildern können wir Ätna bewundern.
14. Er hat sich auf Krim erholt, während wir Riviera kennen gelernt haben.

Упр. 29. Подгедете изброените дървета и храсти, цветя, плодове и зеленчуци в групи според рода им.

- a) Linde, Ahorn, Birke, Bambus, Schlehdorn, Esche, Pappel, Akazie, Buche, Eiche, Kiefer, Ulme, Baobab, Tanne, Zypresse, Kornelkirsche, Efeu;
- b) Krokus, Schneeglöckchen, Blaustern, Tulpe, Narzisse, Veilchen, Vergissmeinnicht, Stiefmütterchen, Hyazinthe, Primel, Nelke, Dahlie, Gerbera, Rose, Edelweiß;
- c) Apfel, Birne, Quitte, Pfirsich, Aprikose, Kirsche, Pflaume, Erdbeere, Kiwi, Zitrone, Orange, Pampelmuse, Mandarine, Kürbis, Melone;
- d) Zwiebel, Knoblauch, Kartoffel, Rettich, Salat, Mohrrübe, Gurke, Tomate, Paprika, Radieschen, Eibisch, Aubergine, Blumenkohl.

Упр. 30. От кой род са названията на следните птици и животни?

- a) Drossel, Kuckuck, Amsel, Storch, Kranich, Schwalbe, Spatz, Nachtigall, Papagei, Rotkehlchen, Rabe, Krähe, Elster, Uhu, Eule, Adler, Taube, Möwe, Fasan, Lerche, Rebhuhn, Strauß, Falke, Habicht, Specht, Meise, Kanarienvogel;
- b) Bär, Löwe, Fuchs, Hase, Affe, Tiger, Hund, Katze, Giraffe, Elefant, Antilope, Zebra, Esel, Pferd, Kuh, Ochse, Schaf, Hirsch, Reh, Igel, Krokodil, Iguana, Schlange, Maulwurf, Maus, Eichhörnchen, Wolf, Wiesel.

Упр. 31. В следните идиоматични изрази са използвани названия на животни. Кой са те?

1. Wer hat dir diesen ins Ohr gesetzt?
2. Wann lässt du endlich die aus dem Sack?

-
3. Da liegt der im Pfeffer!
 4. Er ist bekannt wie ein scheckiger
 5. Bei diesem Gerücht hat man aus einer einen gemacht.
 6. Er benimmt sich wieder wie der im Porzellanladen.
 7. Ich war schon immer das schwarze in der Familie.
 8. Kein kräht mehr danach.
 9. Der Tanz um das Goldene war schon in der Vergangenheit bekannt.
 10. Wie konntest du nur den zum Gärtner machen!
 11. Ich bin heiser, ich habe einen im Hals.
 12. Das Kind isst wie ein.....

Упр. 32. Различният род на съществителните имена (омонимите), е свързан с различни значения. Кой е верният род? Поставете нужния определителен член.

1. Baikalsee liegt in Sibirien. – Ostsee bildet einen Teil der BRD-Grenze.
2. Heide betet viele Götter an. – Heide ist eine weite, meist sandige und baumlose Ebene.
3. Kiefer ist ein Nadelbaum. – Kiefer ist ein Schädelknochen.
4. Laster ist ein Verkehrsmittel. – Laster ist eine schlechte Gewohnheit.
5. Schild gehört zur Ausrüstung des Ritters. – Schild erteilt bestimmte Informationen.
6. Kunde kauft eine Ware oder nimmt eine Dienstleistung in Anspruch. – Kunde ist eine Nachricht.
7. Steuer ist ein Lenkrad. – Steuer ist das Geld, das man an den Staat zahlen muss.
8. Weise ist eine einfache Melodie. – Weise ist ein kluger Mensch.
9. Tau ist eine Art Niederschlag. – Tau ist ein dickes Seil.
10. Tor ist ein dummer Mensch. – Tor ist eine Pforte.
11. Gehalt ist eine regelmäßige monatliche Bezahlung. – Gehalt ist der ideelle Inhalt oder der Anteil eines Stoffes in einem anderen Stoff.
12. Leiter ist ein Gerät zum Hinauf- oder Hinuntersteigen. – Leiter ist jemand in führender Position oder Stoff, der Energie transportiert.
13. Verdienst bedeutet eine Tat zum Wohle anderer. – Verdienst bedeutet Gewinn, Erwerb, Lohn.
14. Reis ist das Hauptgericht vieler asiatischer Völker. – Reis ist ein junger Spross, ein kleiner, grüner Zweig.

Упр. 33. Преведете изреченията по-долу, които отразяват вярванията на хората от древността относно мистичните свойства на дърветата.

1. Лешникът е символ на концентрирана мъдрост.
2. Дъбът в митологията е дървото на Зевс, Юпитер и Херкулес и има свойството да предпазва от бедствия.
3. Върбата ни помага да преодолеем скритите си страхове и слабости.
4. Ясенът предпазва от интриги.
5. Под сянката на брезата можем да прогоним сенките на миналото, които ни пречат.
6. Глогът помага на тялото и душата да се пречистят и подготвят за предстоящи дела.

КЛЮЧ

Упр. 1. das Kind, der Onkel, die Oma, der Sohn, die Tochter, die Tante, die Mutter, der Opa, die Nichte, der Neffe, der Politiker, die Schülerin, der Lehrling, der Fahrer, die Krankenschwester, der Arzt, der Konsument, die Hostess, der Ingenieur, die Managerin.

Упр. 2. die Handlung, der Leser, die Fahrt, das Städtchen, der Frühling, die Möglichkeit, das Brötchen, die Regierung, die Streiterei, die Freundschaft, die Liebe, die Krankheit, die Melodie, das Dokument, die Olympiade, das Thema, das Zertifikat, der Motor, die Dosis, die Portion, die Kultur, das Insulin, das Klima, der Fanatismus.

Упр. 3. die Übung; das Bürgertum; die Kleinigkeit; die Krankheit; die Sage; das Ereignis; die Partnerschaft; der Lehrer; der Frühling; das Essen.

Упр. 4. die Höhe, die Größe, die Länge, die Nähe, die Fläche, die Röte; die Klarheit, die Krankheit, die Offenheit, die Gesundheit, die Kleinigkeit, die Zärtlichkeit, die Gesprächigkeit, die Gerechtigkeit, die Feuchtigkeit, die Genauigkeit, die Besorgtheit; die Finsternis, die Wildnis, die Fäulnis.

Упр. 5. а) отрицание; б) усиливащо значение; в) отрицание или отклонение от очакваното; г) първоначален произход; е) бивше/предходно състояние.

Упр. 6. а) die Uni, die Demo, die Mathe, die Bio, das Abi, der Prof, das Abo, die Info, die Majo, der Pro; б) der Kuli, der Puli, der Profi, der Compi.

Упр. 7. а) die UNO, die NATO, die NASA, die WHO, die WTO, die FAO, die UNESCO, der IWF, die EU, die G-7, die EFTA, die OSZE, die Unicef; б) das ZDF, die ARD, der ÖRF, die DPA, der FC, die VP, die SPÖ, die SPD, die CDU, die BRD, der VW, der IC, das AIDS, der IQ; в) die Interpol, das Botel, das Motel, die Stasi, die Kripo.

Упр. 8. der Verwandte/ein Verwandter, die Verwandte/eine Verwandte, die Verwandten/Verwandte; der Erwachsene/ein Erwachsener, die Erwachsene/eine Erwachsene, die Erwachsenen/Erwachsene; der Jundendliche/ein Jugendlicher, die Jugendliche/eine Jugendliche, die Jugendlichen/Jugendliche; der Angestellte/Angestellter, die Angestellte/eine Angestellte, die Angestellten/Angestellte; der Kranke/ein Kranker, die Kranke/eine Kranke, die Kranken/ Kranke; der Alte/ein Alter, die Alte/eine Alte, die Alten/Alte; der Arme/ein Armer, die Arme/eine Arme, die Armen/Arme; der Reiche/ein Reicher, die Reiche/eine Reiche, die Reichen/Reiche; der Arbeitslose/ein Arbeitsloser, die Arbeitslose/eine Arbeitslose, die Arbeitslosen/Arbeitslose; der Berufstätige/ein Berufstätiger, die Berufstätige/eine Berufstätige, die Berufstätigen/Berufstätige; der Beschäftigte/ein Beschäftigter, die Beschäftigte/eine Beschäftigte, die Beschäftigten/Beschäftigte.

Упр. 9. das Argument, das Etikett, die Etikette, das Element, die Zitadelle, die Broschüre, der Aphorismus, die Tastatur, der Faktor, die Fakultät, die Theorie, die Kosmetik, das Ministerium, das Balett, das Drama, das Komitee, die Karikatur, die Präzision, das Mikrophon, der Kamin, der Termin, das/der Kaolin, die These.

Упр. 10. die immergrüne Kiefer, der eiskalte Wodka, der Nahe Osten, das schwere Blei, die frische Böe, die unglückliche Dreizehn, der zerstörerische Hagel, das große B, das neue Ariel, der teure BMW.

Упр. 11. das Kalb, das Ferkel, das Fohlen, das Lamm, das Zicklein (Geißlein), der Welpе, das Küken, das Kitz.

Упр. 12. Du bist von mir gegangen und etwas tut mir schrecklich weh. Was tut mir eigentlich weh? Der Kopf tut mir nicht weh, der Hals..., der Körper..., der Rücken..., das Herz..., keine einzige Rippe..., die Lunge..., die Galle..., die Leber..., der Magen..., der Arm und die Hand..., das Bein und der Fuß..., kein Körperteil... Warum verspüre ich dann einen solchen Schmerz/ warum tut es denn so schrecklich weh?

Упр. 13. sprechen – das Sprechen, die Sprache, der Sprecher, der Spruch, das Gespräch; reden – das Reden, der Redner, die Rede, das Gerede; tragen – das Tragen, der Träger, die Trage, die Tracht; rechnen – das Rechnen, der Rechner, die Rechnung; lehren – das Lehren, der Lehrer, die Lehre, der Lehrling; laufen – das Laufen, der Lauf, der Läufer, die Lauferei; lügen – das Lügen, die Lüge, der Lügner.

Упр. 14. *maskulin:* der Baumstamm, der Jahresring, der Ast, der Zweig, der Blattstiel; *feminin:* die Wurzel, die Rinde, die Baumkrone, die Frucht, die Blüte; *neutrum:* das Blatt.

Упр. 15. 1. Die Zeit; 2. Der Appetit; 3. Das Alte, das Neue; 4. Der Prophet; 5. Das Fragen; 6. Die Trennung; 7. Das Gedächtnis; 8. Der Angriff, die beste Verteidigung; 9. Die Zunge, der Degen; 10. Die Wahrheit.

Ynp. 16. a) 1. Erfahrung; 2. Konkretheit; 3. Niederlage; 4. Fahrt; 5. Erlaubnis; 6. Geheimnis; 7. Weiterbildung; 8. Belegschaft; 9. Unabhängigkeit; 10. Schwermut; 11. Fäulnis; 12. Lehre, Forschung; **b)** 1. Kreativität; 2. Toleranz; 3. Konkurrenz; 4. Organisation; 5. Flexibilität; 6. Finesse; 7. Gastritis; 8. Konsens; 9. Opposition, Misstrauensvotum; 10. Debatte; 11. Diplomand; 12. Simulant.

Ynp. 17. die Habe, der Hase, die Hose, die Rose, der Rost, die Post, die Pest, der Rest, der Test, das Nest.

Ynp. 18. 1. das Abteil; 2. das Gegenteil; 3. den Anteil; 4. Der Vorteil, der Nachteil; 5. Das Oberteil; 6. Das Urteil; 7. der alte Stadtteil; 8. der wichtigere Bestandteil.

Ynp. 19. Würzburg (die Welt, die Übung, der Rat, das Ziel, der Bauch, das Unglück, die Reise, die Grube).

Ynp. 20. der Lebenslauf, die Prüfung, das Denkmal, der Unterschied, der Bund (das Bündnis), der Wagen, die Menge; die Meinung, das Kind, die Grundlage, der Streit, die Ausfuhr, die Werbung, das Gespräch.

Ynp. 21. die Schwermut der Melodie – der Missmut des Freundes; die Armut der 3. Welt – der Hochmut der Schönen; das Schicksal der Armen – die Trübsal des Herbsttages; das Zeugnis des Schülers – die Erlaubnis der Eltern; das Geständnis des Angeklagten – die Kenntnis des Problems; das Eigentum der Firma – der Reichtum der Märchen; das klassische Altertum – der Irrtum des Journalisten; das Mitbringsel für den Freund – der Stöpsel einer Karaffe.

Ynp. 22. das Fernrohr – die Backröhre; die Wolldecke – das Schiffsdeck; die Zeitungsspalte – der Türspalt; das Silbertablett – die Kopfschmerztablette; der Blumenkohl – die Braunkohle; der Baumspross – die Leitersprosse; das Dosenetikett – die Hofetikette.

Ynp. 23. 1. den Akt, die Akte; 2. das Idyll, Idyllen; 3. einer Muffe, dem Muff; 4. Eine Streife, den weißen Streifen; 5. einen Stollen, eine Stolle.

Ynp. 24. der Tag – die Nacht; der Süden – der Norden; die Kälte – die Hitze; die Liebe – der Hass; die Tugend – das Laster; der Fleiß – die Faulheit; der Anfang – das Ende; der Mut – die Angst; der Krieg – der Frieden; die Wahrheit – die Lüge; das Glück – das Unglück; der Eingang – der Ausgang; die Jugend – das Alter; das Lob – der Tadel; der Verlust – der Gewinn; die Überlegenheit – die Unterlegenheit; die Verteidigung – der Angriff; der Überfluss – der Mangel; der Lärm – die Stille; die Quelle – die Mündung.

Ynp. 25. 1. Der Hund und sein Herrchen; 2. Freundchen; 3. Das Weibchen ... das Männchen; 4. ein dünnes Büchlein; 5. die Elementarteilchen; 6. Kaninchen. 7. Das Veilchen und das Stiefmütterchen; 8. „Pünktchen und Anton“.

Ynp. 26. a) das Gewicht, das Gehör, die Gefahr, der Gebrauch, der Geruch, das Gehirn, das Gelände, das Gebiet, das Gewürz, das Gebet, der Geschmack, das Gebirge, die Geburt; **b)** das Bündnis, das Versäumnis, die Erkenntnis, das Bekenntnis, die Kenntnis, das Ärgernis; **c)** die Fee, der Klee, das Püree, der Kaffee, die Allee, die Moschee, das Klischee, die Idee, das Dragee, der Schnee, die Armee, der Tee; **d)** die Messe, der Knabe, die Gabe, das Ende, das Interesse, der Käse, der Glaube, der Wille, die Hilfe, die Hefe, der Zeuge, der Pädagoge, das Gebäude, das Gedränge, die Behörde, das Auge; **e)** der Kasten, das Eisen, das Gewissen, der Spaten, der Wagen, das Leben, das Spielen, der Posten, der Schatten, der Husten, der Weizen, der Fetzen, der Besen, das Wesen, der Garten, das Kissen, der Bissen, das Wissen.

Ynp. 27. 1. der Fiat, der BMW; 2. den Skoda; 3. der Wodka, der Whisky; 4. der Rubel, der Euro; 5. mit der Concord; 6. Die „Rostock“; 7. der Titanic; 8. Das Pril, das Medix; 9. Die Amsel; 10. Der Diamant; 11. Die Buche, die Eiche; 12. die Honda, die Suzuki.

Ynp. 28. 1. Die Zugspitze, das Matterhorn; 2. Der Himalaja; 3. der Harz; 4. die Schweiz; 5. Der/Das Kosovo, der Irak; 6. Das benachbarte Griechenland; 7. das sonnige Madrid, das hektische New York; 8. Der Rhein, der Main; 9. der Amazonas; 10. die Spree; 11. Das ferne Amerika; 12. Das Europa von heute; 13. den Ätna; 14. der Krim, die Riviera.

Ynp. 29. a) m: Ahorn, Schlehdorn, Bambus, Baobab, Efeu; **f:** Linde, Birke, Esche, Pappel, Akazie, Buche, Eiche, Kiefer, Ulme, Tanne, Zypresse, Kornelkirsche; **b) m:** Krokus, Blaustern; **f:** Tulpe, Narzisse, Hyazinthe, Primel, Nelke, Dahlie, Gerbera, Rose; **n:** Schneeglöckchen, Veilchen, Vergissmeinnicht, Stiefmütterchen, Edelweiß; **c) m:** Apfel, Pfirsich, Kürbis; **f:** Birne, Quitte, Aprikose, Kirsche, Pflaume, Erdbeere, Kiwi, Zitrone, Orange, Pampelmuse, Mandarine, Melone; **d) m:** Knoblauch, Rettich, Salat, Eibisch, Blumenkohl; **f:** Kartoffel, Zwiebel, Mohrrübe, Gurke, Tomate, Paprika, Aubergine; **n:** Radieschen.

Ynp. 30. a) die Drossel, der Kuckuck, die Amsel, der Storch, der Kranich, die Schwalbe, der Spatz, die Nachtigall, der Papagei, das Rotkehlchen, der Rabe, die Krähe, die Elster, der Uhu, die Eule,

der Adler, die Taube, die Möwe, der Fasan, die Lerche, das Rebhuhn, der Strauß, der Falke, der Habicht, der Specht, die Meise, der Kanarienvogel; **b)** der Bär, der Löwe, der Fuchs, der Hase, der Affe, der Tiger, der Hund, die Katze, die Giraffe, der Elefant, die Antilope, das Zebra, der Esel, das Pferd, die Kuh, der Ochse, das Schaf, der Hirsch, das Reh, der Igel, das Krokodil, die Iguana, die Schlange, der Maulwurf, die Maus, das Eichhörnchen, der Wolf, das Wiesel.

Упр. 31. 1. Floh; 2. Katze; 3. Hase; 4. Hund; 5. Mücke, Elefanten; 6. Elefant; 7. Schaf; 8. Hahn; 9. Kalb; 10. Bock; 11. Frosch; 12. Spatz.

Упр. 32. 1. Der Baikal-See – Die Ostsee; 2. Der Heide – Die Heide; 3. Die Kiefer – Der Kiefer; 4. Der Laster – Das Laster; 5. Der Schild – Das Schild; 6. Der Kunde – Die Kunde; 7. Das Steuer – Die Steuer; 8. Die Weise – Der Weise; 9. Der Tau – Das Tau; 10. Der Tor – Das Tor; 11. Das Gehalt – Der Gehalt; 12. Die Leiter – Der Leiter; 13. Das Verdienst – Der Verdienst; 14. Der Reis – Das Reis.

Упр. 33. 1. Die Haselnuss ist das Symbol konzentrierter Weisheit. 2. Die Eiche gilt in der Mythologie als der Baum von Zeus, Jupiter und Herkules und hat die Fähigkeit, vor Schicksalsschlägen zu schützen. 3. Die Weide hilft uns, unsere verborgenen Ängste und Schwächen zu überwinden. 4. Die Esche schützt vor Intrigen. 5. Im Schatten der Birke können wir die Schatten der Vergangenheit verjagen, die uns stören/die uns hinderlich sind. 6. Der Schlehdorn hilft dem Körper und der Seele sich zu reinigen und sich auf bevorstehende Taten vorzubereiten.

2. ЧИСЛО НА СЪЩЕСТВИТЕЛНИТЕ ИМЕНА NUMERUS DER SUBSTANTIVE

Съществителните в немски език имат форми за две числа: единствено (**Singular**) и множествено (**Plural**).

Форми за множествено число

Формите за множествено число се образуват с помощта на:

□ **Нулево окончание:** формата за единствено число не се променя в множествено число и се разпознава по члена или други съпътстващи думи. Този начин за образуване на форми за множествено число е характерен за някои съществителни от мъжки и среден род: *der Wagen – die Wagen* (кола – коли), *der Löffel – die Löffel* (лъжица – лъжици), *der Lehrer – die Lehrer* (учител – учители); *das Fenster – die Fenster* (прозорец – прозорци), *das Lebewesen – die Lebewesen* (живо същество – живи същества), *das Mädchen – die Mädchen* (момиче – момичета), *das Gebäude – die Gebäude* (сграда – сгради), *das Gebirge – die Gebirge* (планина – планини).

□ **Преглас/Умлаут:** тази форма за множествено число е характерна за съществителни от мъжки род, напр. *der Apfel – die Äpfel* (ябълка – ябълки), *der Vater – die Väter* (баща – бащи), *der Bruder – die Brüder* (брат – братя). Само две съществителни от женски род, *die Tochter – die Töchter* (дъщеря – дъщери), *die Mutter – die Mütter* (майка – майки) и едно от среден род, *das Kloster – die Klöster* (манастир – манастири), получават преглас в множествено число.

□ **Окончание -е:** то е характерно за съществителни от мъжки и среден род, срв. *der Tag – die Tage* (ден – дни), *der Abend – die Abende* (вечер – вечери), *der Kern – die Kerne* (ядро – ядра), *der Teppich – die Teppiche* (килим – килими), *der Ingenieur – die Ingenieure* (инженер – инженери); *das Jahr – die Jahre* (година – години), *das Verbot – die Verbote* (забрана – забрани), *das Exemplar – die Exemplare* (екземпляр – екземпляри), *das Telefon – die Telefone* (телефон – телефони).

□ **Преглас и окончание -е:** характерно е за съществителни от мъжки род, напр. *der Arzt – die Ärzte* (лекар – лекари), *der Kopf – die Köpfe* (глава – глави), *der Zug – die Züge* (влак – влакове), *der Platz – die Plätze* (място – места), *der Baum – die Bäume* (дърво – дървета); среща се и при имена от женски род, напр. *die Gans – die Gänse* (гъска – гъски), *die Bank – die Bänke* (нейка – нейки), *die Hand – die Hände* (ръка – ръце), *die Wand – die Wände* (стена – стени), *die Kunst – die Künste* (изкуство – изкуства); при имената от среден род само *das Flöß – die Flöße* (сал – салове) образува множествено число по този начин.

□ **Окончание -se:** използва се при съществителни на *-nis* като *die Kenntnis – die Kenntnisse* (познание – познания), *das Versäumnis – die Versäumnisse* (отсъствие – отсъствия), *das Befugnis – die Befugnisse* (правомощие – правомощия), както и при *der Bus – die Busse* (автобус – автобуси), *der Globus – die Globusse* (глобус – глобуси).

□ **Окончание -en/-n:** характерно е за повечето съществителни от женски род със или без наставки, срв. *die Nadel – die Nadeln* (игла – игли), *die Ader – die Adern* (артерия – артерии), *die Frau – die Frauen* (жена – жени), *die Bitte – die Bitten* (молба – молби), *die Linde – die Linden* (луна – луни), *die Theorie – die Theorien* (теория – теории), *die Universität – die Universitäten* (университет – университети). Среща се и при съществителни от мъжки род, означаващи живи същества, напр. *der Mensch – die Menschen* (човек – хора), *der Held – die Helden* (герой – герои), *der Spatz – die Spatzen* (врабче – врабчета), *der Elefant – die Elefanten* (слон – слонове), *der Affe – die Affen* (маймуна – маймуни); *der Junge – die Jungen* (момче – момчета), *der Psychologe – die Psychologen* (психолог – психолози), *der Praktikant – die Praktikanten* (стажант – стажанти), и при някои други имена от мъжки род като *der Staat – die Staaten* (държава – държави), *der Strahl – die Strahlen* (лъч – лъчи), *der Muskel – die Muskeln* (мускул – мускули), *der Pantoffel – die Pantoffeln* (пантоф – пантофи), *der Planet – die Planeten* (планета – планети), *der Diamant – die Diamanten* (гуамант – гуаманти) и др. В редки случаи се появява при съществителни от среден род като *das Bett – die Betten* (легло – легла), *das Hemd – die Hemden* (риза – ризи), *das Ohr – die Ohren* (ухо – уши), *das Auge – die Augen* (око – очи), *das Interesse – die Interessen* (интерес – интереси).

□ **Окончание -nen:** характерно е само за съществителни от женски род, образувани с наставката *-in*: *die Freundin – die Freundinnen* (приятелка – приятелки), *die Ärztin – die Ärztinnen* (лекарка – лекарки), *die Schülerin – die Schülerinnen* (ученичка – ученички), *die Verkäuferin – die Verkäuferinnen* (прогавачка – прогавачки).

□ **Окончание -er:** характерно е за съществителни от среден род, срв. *das Ei – die Eier* (яйце – яйца), *das Brett – die Bretter* (дъска – дъски), *das Kind – die Kinder* (дете – деца), *das Bild – die Bilder* (картина – картини), *das Geschlecht – die Geschlechter* (пол – пола); среща се и при ограничен брой съществителни от мъжки род като *der Geist – die Geister* (дух – духове), *der Leib – die Leiber* (тяло – тела).

□ **Преглас и окончание -er:** среща се при по-голямата част от съществителните в среден род като *das Dorf – die Dörfer* (село – села), *das Volk – die Völker* (народ – народи), *das Land – die Länder* (страна – страни), *das Blatt – die Blätter* (лист – листа), *das Tal – die Täler* (голина – долини), *das Eigentum – die Eigentümer* (собственост – собственици). Малък брой съществителни от мъжки род също образуват множествено число по този начин, срв. *der Mann – die Männer* (мъж –